

So cilji postavljeni nerealno?

(nadaljevanje s 1. strani)

Predsednik našega izvršnega sveta Milan Jelenc je delegatom pojasnil, da je tudi ta organ ugotovil v osnutku več pomanjkljivosti, ki pa izhajajo tudi iz tega, ker nosilci planiranja niso pripravili dolgoročnih razvojnih načrtov. Izjema sta le Žito in Papirnica Vevče. Za primer je navedel gradbeništvo; zanj je bilo v razpravi rečeno, da je v gradivu premalo upoštevano. Toda kako naj tudi bo, je menil predsednik Jelenc, če delovne organizacije iz tega področja same nimajo konkretnih programov.

Delegati zboru združenega dela so sklenili, da se razprava o osnutku dolgoročnega plana občine in mesta podaljša do 15. oktobra (takšen je bil tudi predlog MK SZDL), od takrat pa naj delovne organizacije, ki so nosilke razvoja v naši občini, pripravijo tudi konkretne dolgoročne programe.

Prav takšen sklep so sprejeli tudi na zboru krajevnih skupnosti, kjer pa je bilo ob tej točki dnevnega reda skromno število razpravljalcev. Oglasila se je delegatka Iva Žnidaršič iz KS Bizovik in opozorila, da je kot manjše lokalno središče v Mostah predvideno tudi njihovo naselje. Krajanji sprašujejo, kje, saj obstajajo možnosti za zidavo in razvoj le na kmetijskih zemljiščih. V gradivu so tudi izpuščena vzdrževalna dela na Bizoviškem potoku in ureditev mestnega prometa. Na pomanjkljivosti v poglavju, ki govori o usmeritvah in strategiji dolgoročnega razvoja na temeljnih razvojnih področjih, je pokazal predsednik občinske skupščine Niko Lukež kot delegat KS Moste.

V njem je namreč poglavje o krajevnih skupnostih premalo dodelano. Martina Starč iz KS Kodeljevo pa se je pridružila zahtevam drugih po real-

nem in racionalnem planiranju v tem dokumentu.

Na zboru združenega dela je bil predlog odloka o določitvi stopnje prispevka za izvajanje sistema obrambe pred točo deležen pripomb iz dveh delegacij.

Delegata Žita in Kolinske sta dejala, da ta sistem financiranja ni najboljši, saj odlok ne zavezuje vseh porabnikov hrane, zato sta se zavzela za razširitev kroga zavezancev. Član izvršnega sveta Uroš Janko je njima in drugim delegatom pojasnil, da je bila v tem smislu že dana pobuda za spremembo republiškega zakona. Pričakovati je torej, da bo zdajšnji način financiranja v veljavi samo še letošnje leto, v prihodnje pa se bodo sredstva verjetno zbirala iz prispevkov za razvoj kmetijstva.

Z zadnjega zasedanja zborov občinske skupščine kaže omeniti še točko dnevnega reda, v kateri

so delegati usklajevali srednjeročni plan občine z določili zakona o varstvu kmetijskih zemljišč. Gre namreč za to, da v srednjeročnem načrtu zazidalni otok MSP-8 Zeleni gaj ni več namenjen Stadionu tehnične kulture, čeprav je bilo v pripravo tega zemljišča vloženo že precej denarja. Zato so delegati sklenili, da je treba v dolgoročnem planu občin in mesta opredeliti namembnost območja MSP-8 Zeleni gaj.

Povem naj še, da so zbori občinske skupščine proglasili graščino Kodeljevo in grad Fužine za kulturni spomenik, okolico okoli obeh poslopij pa za naravno znamenitost oziroma spomenik oblikovane narave. S tem sta ta dva kulturna spomenika zavaruvana pred propadanjem kot tudi pred spremembami, ki bi utegnile spremeniti njihovo avtentičnost. D.J.

POSLOVANJE GOSPODARSKIH ORGANIZACIJ V ZAČETKU LETA

Izvršni svet občinske skupščine je obravnaval poslovni uspeh ozdov iz gospodarstva občine v letošnjem prvem kvartalu in ugotovil, da se kljub težkim gospodarskim razmeram nadaljujejo nekatera pozitivna gibanja iz druge polovice leta 1983. Ta se kažejo predvsem v rasti obsega proizvodnje, ki se je v primerjavi z enakim lanskim obdobjem povečala za 6,2% in s tem presegla republiško povprečje.

Doseženi finančni rezultati pa so kljub temu manj ugodni. Po rasti celotnega prihodka (64%) in dohodka (41%) je gospodarstvo občine zaostajalo za povprečjem mesta Ljubljane (CP 69%, dohodek 63%), kar je v veliki meri odraz strukture gospodarstva z velikim deležem predelovalne industrije, kjer se kažejo največji problemi politike cen in nesorazmerij med cenami končnih proizvodov in osnovnega reprodukcijskega materiala.

Pri razporeditvi dohodka je gospodarstvo upoštevalo pripočila republiške resolucije glede splošne in skupne porabe, saj so sredstva za skupno (ind. 138%) in splošno porabo (ind. 115%) zaostajala za rastjo dohodka. Kljub 45-odstotni rasti sredstev za osebne dohodke pa so se ob povišanju življenjskih stroškov za 56% realni osebni dohodki zmanjšali. Povprečni mesečni čisti osebni dohodek na zaposlenega je marca znašal v gospodarstvu občine 21.697 din in je za 7,3% nižji od ljubljanskega. Pri delitvi sredstev so organizacije največjo pozornost namenile kategoriji delavcev z najnižjimi osebnimi dohodki, tako da se je v primerjavi s septembrom 1983 število delavcev z osebnimi do-

hodki pod 12.000 din zmanjšalo s 1059 na 265.

Razen produktivnosti poslovanja preostali osnovni kazalci poslovnega uspeha (ekonomičnost, akumulativna in reprodukcijska sposobnost) kažejo, da se je kvaliteta gospodarjenja v gospodarstvu občine poslabšala. Hitra rast cen in nizke stopnje akumulativne sposobnosti kažejo, da se možnosti za investiranje še nadalje zožujejo. Posebno je zaskrbiljujoče dejstvo, da se zmanjšuje obseg sredstev za poslovni sklad in organizacijam ne ostaja dovolj sredstev niti za vlaganja v enostavno reprodukcijo, kar bo negativno vplivalo na možnosti nadaljnega razvoja ozdov. Ob tem je izvršni svet poudaril, da je poslabšanje kazalcev uspešnosti poslovanja v veliki meri posledica objektivnih možnosti gospodarjenja, predvsem še ukrepa o zamrznitvi cen, ki je kljub povečanju obsega proizvodnje neposredno vplival na poslabšanje finančnih rezultatov poslovanja.

Ena glavnih nalog gospodarstva, zapisanih tudi v resoluciji o politiki uresničevanja družbenega plana občine v letošnjem letu, je tudi povečanje izvoza. Čeprav planske naloge niso v celoti dosežene, so rezultati v zuna-

njetrgovinski menjavi v prvih treh mesecih ugodnejši kot v lanskem prvem trimesečju. Izvoz se je povečal za 26%, uvoz je bil manjši za 10%, stopnja pokritja uvoza z izvozom pa je znašala 88,5%. Od celotnega izvoza se je izvoz na konvertibilno področje povečal za 11% ob 8-odstotnem zmanjšanju uvoza. Med največjimi izvozniki blaga na konvertibilno področje so bili v prvem trimesečju letos Papirnica Vevče — tozdi Grafični papir, Blagovni promet in tehnični papir; Emona Commerce — tozdi Globus, HP Kolinska —

tozdi Tovarna hranil, Saturnus — tozdi Tovarna avtoopreme, Rog — tozdi Sestava dvokoles in Jugotekstil Julon.

Izvršni svet je po zaključku obravnave o poslovanju gospodarstva sprejel sklep, da morajo organizacije, ki ne dosegajo planiranega izvoza, do 10. julija pripraviti program predlogov in internih ukrepov za doseganje planiranih nalog, katere realizacija bo tekoče spremljal občinski komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj.

JANKO KRAMŽAR

Pogovor pred tekmovanjem kovinarjev v Saturnusu (Foto: M. Todori)

Prosta carinska cona na območju BTC?

Organizacije združenega dela so v okviru gospodarske zbornice Jugoslavije sprožile zahtevo o ureditvi statusa prostih carinskih con na jugoslovanskem področju, in to zaradi pridobivanja mednarodnih tranzitnih blagovnih tokov kot spodbujanja jugoslovanskega izvoza s pomočjo prožnejših carinskih predpisov.

Delovna organizacija Blagovno transportni center (BTC) Ljubljana je močno zainteresirana za sprejem posebnega zakona o prostih carinskih conah, kajti v osnutku zakona so blagovni terminali opredeljeni kot ustanovitelj in nosilci razvoja prostih carinskih con v vseh pomembnejših industrijskih središčih na kopnem, kjer potekajo mednarodni tranzitni blagovni tokovi.

Obstaja velik ekonomski interes tujih poslovnih partnerjev za vzpostavitev transportne poti prek ozemlja Jugoslavije, kar se izraža v konkretnih ponudbah za vnos opreme in transportnih sredstev ter v skupnih investicijskih vlaganjih za dolgoročno obvladovanje mednarodnih tranzitnih blagovnih tokov. Naj navedemo samo podatke, da od 12 milijonov ton avstrijskega letnega prekomorskega transporta samo 2,9 milijonov ton potuje prek severojadranskih luk in

pristanišč. Vse preostale količine blaga potujejo prek severoevropskih luk, in to kljub temu, da so za Avstrijo jugoslovanske luke naravno zemljepisno in transportno zaledje. Posebno velja očitati, da je domače in tuje blago danes skladiščeno v bližini naših meja v sosednjih državah, namesto da bi skladiščeno, pa manipulirane, pakirane, embalarane, dodelavo in obdelavo blaga, industrijsko proizvodnjo prevzela naša pristanišča, luke in blagovni terminali.

S tem je samo nakazana nadaljnja možna razvojna usmeritev delovne organizacije BTC glede ustanovitve in organizacije proste carinske cone na območju MP-3 (del starega letališča v Mostah). Zakaj samo nakazana? Še do danes ni razčiščena dilema med vzveznim izvršnim svetom in gospodarsko zbornico Jugoslavije kot predstavnicno združenega dela, pod kakšnimi pogoji in kakšen status naj bi imele proste carinske cone. Gospodarske organizacije zahtevajo, da morajo biti v zakonu o prostih carinskih conah poleg carinskih predpisov opredeljeni tudi devizni in zunanjetrgovinski sistem, sovlaganje tujih poslovnih partnerjev, poslovno tehnično sodelovanje, dolgoročne proizvodne kooperacije

itd. kot temeljne predpostavke uspešnega vključevanja naših organizacij v izvoz prek prostih carinskih con.

Trenutno je dejavnost prostih carinskih con še nerazrešena problematika tako v federaciji kot v razvojnih perspektivah, ki jih take cone ponujajo tudi gospodarskim organizacijam.

V BTC Ljubljana upajo, da bo prevladal ekonomski interes pred administriranjem v federaciji in da bodo dočakali sprejem zakona o prostih carinskih conah, ki jim odpira velike perspektive glede njihovega vključevanja v mednarodno delitev dela kot doseganje pomembnejšega konvertibilnega deviznega priliva.

BTC Ljubljana izpolnjuje vse osnovne zahteve za ustanovitev in organizacijo proste carinske cone, kajti dovoljenje za ustanovitev bodo lahko dobile le luke, pristanišča in blagovno transportni centri, če izpolnjujejo:

- prostorske, energetske, kadrovske, tehnične in druge pogoje;
- če so podane možnosti za delo nadzornih, upravnih in varnostnih služb (carina, sanitarna in tržna inšpekcija, fito-patološka in veterinarska služba itd.).

Iz vseh teh predvidenih zahtev

glede ustanovitve prostih carinskih con je jasno razvidno, da za BTC ni nobenih osnovnih zadržkov več za pridobitev dovoljenja od zveznega izvršnega sveta, razen izida posebnega zakona ali dodatnih carinskih predpisov.

Za prvo informacijo o prostih carinskih conah kaže samo še naštetih dejavnosti, ki jih lahko opravljajo v conah:

- raznovrstne pretovorne storitve v zvezi z raztovorom in nатовorom blaga;
- skladiščenje neocarinjene uvoženega blaga, domačega ocarinjene in neocarinjene blaga za izvoz;
- sortiranje, merjenje, označevanje, pakiranje, jemanje vzorcev, dodelava, obdelava blaga itd.;
- industrijska proizvodnja blaga za izvoz;
- storitve pri zbirnem prometu blaga;
- zunanjetrgovinsko posredovanje in zastopanje.

Ustanovitev proste carinske cone mora zaradi vseh naštetih razlogov postati cilj, ki bo omogočal kolektivno BTC kot naši občini širše vključevanje v mednarodno delitev dela ter doseganje pomembnejšega konvertibilnega deviznega priliva.

● DOLGOROČNI PLAN OBČIN IN MESTA LJUBLJANA — LJUBLJANA 2000

Razprava podaljšana do jeseni

(nadaljevanje s 1. strani)

● Bistvene značilnosti osnutka

Bistvena značilnost osnutka je, naj bi bilo težišče novega in prihodnjega razvoja Ljubljane na povezanem in usklajenem prestrukturiranju gospodarstva v širši regiji, skladno z načrtano politiko policentrične integracije družbenega razvoja in zmanjševanju razlik v pogojih dela, bivanja in splošnega družbenega standarda v širšem prostoru Ljubljane. Izvajanje te politike naj bi zagotavljalo zmernejše naraščanje števila prebivalcev v Ljubljani ter umirjeno in predvsem produktivno zaposlovanje. V ospredje stopa doslej relativno zapostavljeni južni del Ljubljane, kar bi tudi omogočilo učinkovito zaščito najkvalitetnejše kmetijske zemlje in zalog pitne vode. Možnosti za razvoj naj bi imele vse panoge, ki bodo sposobne vključiti v svoje proizvodne programe zahtevnejšo tehnologijo in bodo izkoriščale tiste proizvodne zmogljivosti, ki jih je v ljubljanskih občinah na razpolago več kot drugod v Sloveniji in Jugoslaviji (finančno tehnične storitve, trgovina, strojna industrija, električna in kemična industrija, predelava lesa, papirja...).

Dinamika gospodarske rasti sloni na predpostavki, da bomo v obdobju 1986—1990 sanirali sedanji gospodarski položaj in s tem dosegli vrnitev na dolgoročni razvojni trend, ki pa bo potekal na nižji ravni od že doseženega v preteklem obdobju.

Socialni razvoj in zadovoljevanje družbenih potreb naj bi potekalo po načelih vzajemnosti in solidarnosti, ki mora biti zagotovljena za vse občane, ne glede na njihove gnotne možnosti. Zadovoljevanje skupnih potreb bomo povečevali v odvisnosti od razpoložljivih sredstev.

Pri nadaljnjem razvoju družbenih dejavnosti bodo najpomembnejši vsebina in kakovost dela ter prizadevanja za postopen premik na področju standardov in normativov v smeri doseganja enakih možnosti za življenje in delo.

Prostorski razvoj občin in mesta bomo usmerjali — zaradi varovanja kmetijskih zemljišč, zalog pitne vode in varstva okolja — predvsem v prenovno, revitalizacijo in smotnejšo uporabo obstoječega stavbenega fonda, komunalne, energetske in prometne infrastrukture ter drugih doslej ustvarjenih razvojnih potencialov. Glede na to, da so te možnosti omejene, predlagamo, da uporabimo za potrebe gradnje novih industrijskih con, spremljajoče infrastrukture in stanovanj tam, kjer je to iz skupnih družbenoekonomskih vidikov najbolj nujno, tudi nekatera doslej varovana kmetijska zemljišča. Zato je potrebno med javno razpravo uskladiti interese in potrebe kmetijstva, urbanizacije in drugih uporabnikov prostora.

Računamo, da bo mogoče stanovanjske in prostorske potrebe za razvoj drugih dejavnosti reševati na ta način od okoli leta 1995. Šele nato bomo morali mesto seliti na povsem nove površine — vzdolž prometnih in komunalnih koridorjev v smeri proti Vrhniki in zatem proti Lavrici in Škofljiči, po letu 2000 pa tudi v manj vredne skaručenske gozdove v prostoru za Šmarno goro. Zunaj mesta Ljubljana bo zaradi zagotavljanja prostorsko nemotenega razvoja potrebno pospešiti razvoj zlasti lokalno pomembnejših središč (Medvode, Velike Lašče, Horjul, Polhov gradec, Ig, Vodice) in še nekatera druga manjša središča, seveda ob ustreznih možnostih in ukrepih, ki bodo ta razvoj zagotavljali. Pomembna sestavina tega plana so tudi nove zelene površine, parki in prostori za vrtičkarstvo ter nove športne in rekreacijske površine v bližini stanovanjskih območij in linij javnega potniškega prometa.

Novost bo nov sistem javnega potniškega prometa, usposobitev primestnih železnic, v mestu zgraditev sodobne cestne železnice v povezavi z novo prometno glavo. Pomembnejša novost naj bi bila tudi zgraditev verige petih manjših hidroelektrarn na Savi med Dolom in Tacnom, gradnja obvozne železniške proge v povezavi s transevropsko hitro železnico skozi Ljubljano, gradnja nove toplarne, centralne čistilne naprave in energetsko-industrijske cone v Dolskem, katerih realizacija bo po vsej verjetnosti morala biti prenesena v obdobje po letu 2000 na podlagi podrobnejših analiz in študij, ki jih bomo morali še opraviti.

V tem trenutku pa so še vedno odprta nekatera temeljna vprašanja, ki jih bo potrebno rešiti med javno razpravo, naj omenimo nekatera:

1. glede stopnje konkretnosti dolgoročnega plana bi se morali zediniti, da v dolgoročnem planu opredelimo le politiko in strategijo dolgoročnega razvoja, njegova konkretizacija pa naj bo predmet srednjeročnih izvedbenih družbenih planov;

2. pojavljajo se še drugi odprti problemi, predvsem tudi zato, ker d.uge občine ljubljanske regije kot tudi osnovni nosilci, zadalženi za pripravo dolgoročnih planov, s svojimi dokumenti kasnjajo;

3. še vedno je odprta dilema, kako opredeliti realno etapnost in smotno zaporedje priprave in izvajanja posameznih faz, dolgoročnega razvoja glede na to, da so nekateri ključni problemi še odprti, še zlasti npr. možnosti spremembe kmetijskih zemljišč za potrebe gradnje nove industrije in stanovanj (spornih 763 ha, 504 na zemljišču I. in II. kategorije), stroškov komunalnega opremljanja in predvidenih sredstev za vlaganja v razširjeno reprodukcijo;

4. predvsem naj bi javna razprava ocenila utemeljenost kmetijske dejavnosti znotraj obstoječih naselij (npr. Dol, Polje, Zaloga);

5. potrebno bo oceniti in ovrednotiti razvojne naloge in cilje na vseh področjih, predvsem možnosti investicijske dejavnosti, glede na predvidena omejena sredstva akumulacije, in vlaganj v razširjeno reprodukcijo, pri čemer so posebej izpostavljene dileme prometa in realnosti uvajanja novih oblik prometnih sredstev;

6. še vedno ostaja odprto vprašanje uskladitve razvoja družbenih dejavnosti z materialnimi možnostmi na področju skupne porabe in družbenih dejavnosti. Ob predvidenem zmanjšanju deleža sredstev za sise družbenih dejavnosti. Ob predvidenem zmanjšanju deleža sredstev za sise družbenih dejavnosti z 9,8 na 8,5 je potrebno nekatero usmeritev črtati in zmanjšati; kaj bomo zmanjšali in črtali, pa še vedno ni dogovorjeno.

Bistvene značilnosti osnutka so bile povzete po uvodu, ki ga je na seji vseh treh zborov občinske skupščine dne 27. junija podala Nina Jevšnik — predsednica komiteja za družbeno planiranje in družbenoekonomski razvoj.

S. G.